

Innst. S. nr. 121.

(1998-99)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om forslag fra Morten Lund, Eva Lian og Terje Riis-Johansen til ny § 110 d i Grunnloven (Lokalt selvstyre).

Forslag nr. 11 i Dokument nr. 12 (1995-96).

Til Stortinget.

Sammendrag

Ovennevnte grunnlovsforslag, som er fremmet av Morten Lund, Eva Lian og Terje Riis-Johansen, innebærer at det lokale folkestyre blir grunnlovsfestet.

Forslagsstillerne viser til at folkestyret har verdi i seg selv for å avveie motstridende interesser og å løse konflikter i viktige samfunnsspørsmål. Brede demokratiske prosesser bidrar til oppslutning om avgjørelsene. Beslutningsprosessen kan ta tid, men avgjørelsene som treffes på denne måten får en legitimitet som er vanskelig å oppnå på annen måte.

Det vises til at selv om det kommunale selvstyret står sterkt i vårt land, er det under stadig press. Lav interesse for å delta i folkevalgte organ, kompliserte interne styringsforhold, økende byråkratisering og sterkere statlig styring bidrar til å svekke det kommunale selvstyret.

Det vises til at både i Sverige og Danmark er det lokale selvstyret grunnlovsfestet.

Forslagsstillerne viser til at det i stortings sesjonen 1983-84 ble framsatt forslag om grunnlovsfesting av det lokale selvstyret, men at forslaget ble avvist av Stortinget 25. februar 1988.

Forslagsstillerne viser til at begrunnelsen i hovedsak var at det kommunale selvstyret i Norge hadde en så sterk konstitusjonell stilling at det derfor ikke var behov for spesiell grunnlovsfesting. Dessuten ble det bl.a. hevdet at det er usikkert om formuleringene i forslaget "vil kunne påberopes som grunnlag for krav fra fylker og kommuner overfor Storting og Regjering". I debatten ble det også pekt på at fylkeskommunens stilling er under debatt og at det derfor ville være uheldig å grunnlovsfeste fylkeskommunen.

Forslagsstillerne viser ellers til at Stortinget har ratifisert Europarådets konvensjon om lokalt selvstyre, hvor det i artikkel 1 heter som følger:

"Prinsippet om lokalt selvstyre skal anerkjennes i nasjonal lovgivning, og i Grunnlov hvor dette lar seg gjennomføre."

Forslagsstillerne viser til at ved at vi får en grunnlovsbestemmelse, vil kommunenes selvstyre måtte betraktes som et konstitusjonelt prinsipp. Forslagsstillerne anfører at dette vil innebære at Stortinget ikke vil kunne oppheve det kommunale selvstyret ved lovendringer, som mange mener Stortinget nå kan. Grunnlovsendring må i så fall til.

En grunnlovsfesting av det lokale folkestyret vil etter forslagsstillerens syn bidra til et sterkere gjennomslag for lokaldemokratiet i praktisk politikk.

Forslagsstillerne fremme derfor følgende forslag til ny § 110 d i Grunnloven:

"Ny § 110 d skal lyde:

Stedlig Selvstyrelse udøves ved folkevalgte Organer. Nærmere Bestemmelser herom fastsettes ved Lov."

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Inger Lise Husøy, Laila Kaland, lederen Jørgen Kosmo og Gunnar Skaug, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen og Vidar Kleppe, fra Kristelig Folkeparti, Oddbjørn Hanssen og Odd Holten, fra Høyre, Svein Ludvigsen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Kristin Halvorsen, viser til sine merknader i Innst. S. nr. 120 (1998-99) vedrørende forslag nr. 8 i Dokument nr. 12 (1995-96) fra Lars Sponheim til ny § 82 i Grunnloven (Kommunalt selvstyre). Det fremsatte forslag nr. 11 er identisk med alternativ 3 i forslag nr. 8 fra Sponheim med unntak av ulik lovparagraf. Komiteen viser videre til at et tilsvarende forslag om grunnlovsfesting av det kommunale selvstyre ble avvist av Stortinget i 1988.

Komiteen henviser til de merknader som fremgår i Innst. S. nr. 120 (1998-99) om at det ikke er behov for å grunnlovfeste det kommunale selvstyret (Lokalt selvstyre). Komiteen vil understreke at dette også gjelder for forslaget til ny § 110 d. Komiteen vil på dette grunnlag tilrå at det fremsatte forslag ikke bifalles.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet viser til at

dette forslaget er identisk med alt. 3 i forslag nr. 8, og viser til merknader i Innst. S. nr. 120 (1998-99).

Komiteens tilråding

Komiteen viser til det som står foran og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Forslag nr. 11 i Dokument nr. 12 (1995-96) til ny § 110 d i Grunnloven - bifalles ikke.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 18. mars 1999.

Jørgen Kosmo,
leder.

Inger Lise Husøy,
ordfører.

Svein Ludvigsen,
sekretær.